

Uvodnik / Editorial

Tokratna številka revije Lexonomica – Revija za pravo in ekonomijo je posvečena zgolj pravni problematiki. Vsebina je tematska in zajema dva pomembna sklopa prispevkov. Prvi sklop obravnava načela in mehanizme za poenostavljeno izterjavo čezmejnih obveznosti, ki so bili predstavljeni na mednarodni znanstveni konferenci z naslovom »Sodno varstvo v civilnih zadevah«, ki je potekala 23. in 24. septembra 2010 v Mariboru. Naj izpostavim, da je ta sklop z naslovom »Poenostavljena izterjava denarnih obveznosti v EU« tudi naslov mednarodnega projekta s podporo Evropske komisije v okviru programa Civilno pravosodje. Drugi sklop z naslovom »Nepravdni postopki v stvarnopравnih in stanovanjskih zadevah« pa obravnava posamezna aktualna vprašanja nepravdnih postopkov.

Skupni evropski prostor svoboščin, varnosti in prava je mogoče uresničiti le z vzpostavljanjem medsebojnega zaupanja med državami. Zaupanje v pravni sistem drugih držav je pogoj za razvijanje pravosodnega sodelovanja v civilnih zadevah med državami članicami EU in tudi pogoj za prost prehod sodnih in z njimi izenačenih odločb ter listin. Pri uveljavljanju tujih odločb v državi izvršbe je pogosto v ozadju bojazen, da so bile izdane na način, ki ni omogočal ustreznega varstva dolžnika in njegovega premoženja, vsaj ne tako, kot bi bil tega varstva deležen v državi izvršbe. Zaradi nezaupanja je odpravljanje dodatnega preizkusa, ki ga mora prestati tuja sodna odločba, preden jo je mogoče uporabiti za izvršbo, relativno počasen proces. Poteka skupaj z razvijanjem preglednosti delovanja pravnih sistemov držav članic. Zaupanja ni mogoče zapovedati, temveč ga je treba graditi na upoštevanju skupnih, univerzalnih načel in standardov v postopkih. Unifikacije vseh procesnih redov še dalj časa ne bo mogoče doseči, če sploh kdaj, vendar pa je treba graditi na skupnih zdravih temeljih. Poštenost postopka (fair trial) je nedvomno univerzalna usmeritev, upoštevana v vseh procesnih redih in tudi v Evropski konvenciji za človekove pravice. Zato je tem bolj potrebno preučevanje pravnih rešitev z vidika skupnega in posameznega. Pomemben dejavnik je mednarodna trgovina in mednarodni gospodarski tokovi nasploh, ki terjajo odpravo ovir za odprt gospodarski prostor v EU. Obveznosti, ki v tem prostoru nastajajo, se večinoma izpolnjujejo brez posredovanja organov prisile, vendar vedno obstaja določen del, ko je prisilna izterjava potrebna. Za večji razmah čezmejnega poslovanja med subjekti in gospodarske uspešnosti so zato zanesljivi in pregledni načini izterjave obveznosti neobhoden element. Zbrani znanstveni članki in razprave z različnih vidikov predstavljajo povezavo med unificirnimi rešitvami in nacionalnimi ureditvami možnosti za izterjavo obveznosti s poudarkom na razmerjih z mednarodnim elementom.

Avtorji prispevkov so priznani domači in tuji strokovnjaki s področja mednarodnega civilnega procesnega prava.

V sklopu »Nepravdni postopki v stvarnopravnih in stanovanjskih zadevah« pa so avtorji člankov zasledovali aktualna vprašanja nepravdnih postopkov, ki so predvideni za uvajanje razmerij na področju stvarnega in stanovanjskega oz. premoženjskega prava. To so predlagalni postopki, pri katerih je posebej aktualno vprašanje, v kakšnem obsegu se pravila nepravdnega postopka razlikujejo od pravil pravnega postopka. Pomembno težo celotnemu sklopu dajejo tudi primerjalnopravni prispevki s področja nemškega, avstrijskega, srbskega in prava Bosne in Hercegovine, ki se ukvarjajo s temeljnimi načeli in položajem strank ter sodišča v teh postopkih. Problemi, ki jih obravnavajo, so vsem navedenim, vključno s slovenskim pravnim redom, skupni. Slovenska ureditev je poleg splošnih pravil, ki so skupna za vse nepravdne postopke povezane s stvarnim pravom, predstavljena še s posebej aktualnimi temami s področja stanovanjskega prava in zemljiškopravnih postopkov.

Prof. dr. Vesna Rijavec